EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 30.7.2024.
COM(2024) 349 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Tehnisko pasākumu regulas īstenošana (Regulas (ES) 2019/1241 31. pants)

Saturs

1. Ievads **2**

2. Regulas īstenošana **2**
2.1. Mērķu sasniegšanas progresa mērīšana 3
2.2. Reģionāla īstenošana 3
2.2.1. Baltijas jūra 4
2.2.2. Rietumu ūdeņi 5
2.2.3. Ziemeļjūra 5
2.2.4. Vidusjūra un Melnā jūra 6
2.3. Citi īstenošanas jautājumi 8
2.3.1. Īstenošanas noteikumi 8
2.3.2. Specializētā zveja 8

3. Inovācija un zinātniskā pētniecība **9**
3.1. ZZTEK darbs 9
3.2. *ICES* ieteikumi par inovatīviem zvejas rīkiem 10
3.3. Zinātniskos nolūkos veikta zveja 11
3.4. Izdevumi par inovāciju 11

4. Secinājumi **13**

1. IEVADS

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/1241[1] ("regula") 31. pantā noteikts, ka Komisijai reizi trīs gados jāziņo par regulas īstenošanu.

Šajā ziņojumā sniegts pārskats par regulas īstenošanu pēdējo trīs gadu laikā, un tā pamatā ir 2021. gada septembrī pieņemtais pirmais ziņojums[2], kā arī 2023. gada septembrī pieņemtais ziņojums[3] par deleģēto pilnvaru izmantošanu. Ziņojums sagatavots, pamatojoties uz veiktajiem pasākumiem un zinātnes attīstību, Zivsaimniecības zinātnes, tehnikas un ekonomikas komitejas (ZZTEK) un Starptautiskās Jūras pētniecības padomes (*ICES*) ieteikumiem, kā arī ieguldījumu, ko sniegušas dalībvalstis, konsultatīvās padomes un citas ieinteresētās personas, kas piedalījās sabiedriskajā apspriešanā (sk. šā ziņojuma I papildinājumu). Tajā aplūkoti arī pētniecības un inovācijas jomā īstenotie centieni, kas paver iespēju turpināt virzību uz regulas mērķu sasniegšanu.

2. REGULAS ĪSTENOŠANA

Regulas mērķis ir palīdzēt sasniegt kopējās zivsaimniecības politikas (KZP) mērķus, kas noteikti Regulā (ES) Nr. 1380/2013 ("KZP regula"), un palīdzēt sasniegt labu vides stāvokli, kas noteikts vides tiesību aktos, vienlaikus rodot pareizo līdzsvaru starp KZP ekonomiskajiem, sociālajiem un vidiskajiem mērķiem. **Zvejošana maksimālajā ilgtspējīgas ieguves apjomā** (*MSY*) kopā ar atbilstošiem tehniskajiem pasākumiem būtiski uzlabo jūrā veikto darbību ilgtspēju un palīdz veidot noturīgu un konkurētspējīgu zvejas sektoru, kas sagādā kvalitatīvu pārtiku[4]. Selektīvākas un vidi saudzējošākas zvejas prakses palīdz palielināt nozvejas no mērķsugu zivju krājumiem un vienlaikus mazināt nevēlamas piezvejas un nozvejas, kā arī ietekmi uz jutīgām dzīvotnēm.

Jūras resursu ilgtspējas labad ir nepieciešams **aizsargāt jūras ekosistēmas un mazināt zvejas ietekmi** uz tām. Tehniskie pasākumi efektīvi palīdz sasniegt vides tiesību aktu mērķus. Tie izstrādāti un reglamentēti ar mērķi ierobežot ietekmi uz jutīgām sugām un dzīvotnēm, kas aizsargājamas saskaņā ar Putnu direktīvu un Dzīvotņu direktīvu, piemēram, uz *Natura 2000* teritorijām, un samazināt ietekmi uz jūras ekosistēmām, tādējādi veicinot Jūras stratēģijas pamatdirektīvas (JSPD) īstenošanu. Tas ir īpaši svarīgi, ņemot vērā ES Biodaudzveidības stratēģijas[5] un Jūras rīcības plāna[6] mērķus.

Pašreizējā regulā iekļauti iepriekšējo tehnisko pasākumu regulu būtiskie elementi un paredzēta iespēja Komisijai noteikt pasākumus, kas vajadzīgi konsekventai īstenošanai. Turklāt regula aicina dalībvalstis sadarboties reģionālajās grupās, lai noteiktu attiecīgajam reģionam relevantus pasākumus, kurus

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1241 (2019. gada 20. jūnijs) par zvejas resursu saglabāšanu un jūras ekosistēmu aizsardzību ar tehniskiem pasākumiem un ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 1967/2006, (EK) Nr. 1224/2009 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1380/2013, (ES) 2016/1139, (ES) 2018/973, (ES) 2019/472 un (ES) 2019/1022 un atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 894/97, (EK) Nr. 850/98, (EK) Nr. 2549/2000, (EK) Nr. 254/2002, (EK) Nr. 812/2004 un (EK) Nr. 2187/2005 (OV L 198, 25.7.2019., 105. lpp.).

[2] Ziņojums: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0583 un ar to saistītais Komisijas dienestu darba dokuments: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=SWD:2021:268:FIN.

[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52023DC0520.

[4] Sk. COM(2024) 235 final, Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei "Ilgtspējīga zveja Eiropas Savienībā: pašreizējais stāvoklis un 2025. gada ievirzes".

[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A52020DC0380.

[6] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52023DC0102.

Komisija var pieņemt ar deleģētiem aktiem, un paredz iespēju dalībvalstīm individuāli pieņemt nacionālus pasākumus attiecībā uz saviem ūdeņiem vai flotēm.

Regula ir svarīgs instruments, kas palīdz mazināt klimata un biodaudzveidības problēmas, un tāpēc tā ir būtiska, lai īstenotu 2023. gada februārī pieņemto Jūras rīcības plānu, kura izstrāde bija paredzēta ES Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam un kas tika sagatavots kā daļa no zivsaimniecības un okeānu tiesību aktu paketes[7].

2.1. Mērķu sasniegšanas progresa mērīšana

Šajā ziņojumā aplūkots, kā reģionos īstenoti pasākumi, kas palīdz sasniegt regulas mērķus: optimizēt izmantošanas modeļus, palīdzēt minimalizēt jutīgu jūras sugu nejaušas nozvejas un zvejas negatīvo vidisko ietekmi uz jūras dzīvotnēm un ieviest zvejniecību pārvaldības pasākumus, kuru mērķis ir panākt atbilstību vides direktīvām[8].

Lai izmērītu, vai **izmantošanas modeļi** ir optimizēti, ZZTEK 2020. gadā pārskatīja vispiemērotāko izmantojamo rādītāju. 2024. gada februārī šo darbu papildināja *JRC*[9], kas analizēja 34 zivju krājumus, kuri atbilst regulā uzskaitītajām sugām. Analīze parādīja, ka agregētā selektivitāte Atlantijas okeānā pēdējo 20 gadu laikā ir uzlabojusies. Tomēr labāka selektivitāte (t. i., labāka zivju mazuļu aizsardzība) nekā tā, kas atbilst maksimālajam ilgtspējīgas ieguves apjomam pie pašreizējās zvejas izraisītās zivju mirstības, 2021. gadā tika konstatēta nedaudz mazāk nekā pusē *ICES* novērtēto krājumu. Vidusjūrā labāka selektivitāte nekā tā, kas atbilst maksimālajam ilgtspējīgas ieguves apjomam pie pašreizējās zvejas izraisītās zivju mirstības, konstatēta divos no desmit krājumiem.

Attiecībā uz mērķiem, kas saistīti ar vides tiesību aktiem, konkrēti mērķrādītāji izriet no Putnu direktīvas un Dzīvotņu direktīvas, kas paredz *Natura 2000* teritoriju un noteiktu sugu īpašu aizsardzību, kā arī no robežvērtībām, kas pieņemtas saskaņā ar Jūras stratēģijas pamatdirektīvu (JSPD). Pēdējos gados šādu robežvērtību pieņemšanā ir panākts vērā ņemams progress, jo īpaši attiecībā uz raksturlielumiem jeb deskriptoriem, kas ļauj noteikt, vai **jūras gultnes dzīvotnēs** ir labs vides stāvoklis[10]. JSPD robežvērtības, kas saistītas ar **jutīgu jūras sugu nejaušu nozveju**, vēl ir jāpieņem, tāpēc konkrēti mērķrādītāji šim mērķim vēl nav pieejami.

Lai gan izmērāmi mērķrādītāji nav pilnībā pieejami, zinātniskie ieteikumi sniedz relevantu informāciju par konkrētu sugu un dzīvotņu trauslo stāvokli, tātad sagādā elementus, kas vajadzīgi, lai pamatotu konkrētu pasākumu pieņemšanu.

2.2. Reģionāla īstenošana

Reģionāla īstenošana ir šīs regulas stūrakmens, un tā virzās uz priekšu atšķirīgā ātrumā un līmenī un ir vērsta uz katra jūras baseina vajadzībām un apstākļiem. Pasākumus var pieņemt kā nacionālus pasākumus vai kā deleģētu aktu, kas pamatojas uz attiecīgo dalībvalstu kopīgu ieteikumu.

[7] https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/policy/common-fisheries-policy-cfp_en.

[8] Regulas (ES) 2019/1241 3. pants.

[9] https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC137030.

[10] Pārskatu par robežvērtībām skatīt Komisijas paziņojumā par robežvērtībām, kas noteiktas saskaņā ar Jūras stratēģijas pamatdirektīvu (Direktīva 2008/56/EK) un Komisijas Lēmumu (ES) 2017/848 (COM(2024) 2078).

Attiecībā uz nacionālajiem pasākumiem visas dalībvalstis Komisiju ir informējušas par to, ka ir pieņēmušas pasākumus, kas to flotēm jāīsteno, lai sasniegtu konkrētus mērķus to suverenitātē vai jurisdikcijā esošajos ūdeņos.

2023. gada septembra ziņojumā par regulā paredzēto deleģēto pilnvaru izmantošanu uzsvērts, ka laikā no 2019. gada 14. augusta līdz 2023. gada 30. jūnijam ir pieņemti 12 deleģētie akti, un viens akts bija pieņemšanas procesā. Kopš tā laika ir pieņemti vēl divi deleģētie akti, tātad tagad kopumā ir pieņemti 14 deleģētie akti, kas aptver plašu pasākumu klāstu.

Reģionālas īstenošanas pieeja, ātrums un saturs krietni atšķiras, ņemot vērā diezgan atšķirīgos apstākļus un problēmas katrā jūras baseinā, kā arī reģionalizācijas procesa piedāvāto tvērumu un potenciālu. Piemēram, **Vidusjūrā un Melnajā jūrā** visrezultatīvākā pieeja izrādījusies tāda, ka pasākumus pieņem Vidusjūras Vispārējā zivsaimniecības komisija (*GFCM*) un tos piemēro visās valstīs, kas robežojas ar šīm jūrām, tādējādi nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Tā rezultātā vajadzība vai iespējas izmantot KZP regulā paredzēto reģionalizāciju ir nelielas. *GFCM* pasākumu transponēšanai vai papildināšanai dalībvalstis lielākoties izmantoja nacionālus pasākumus. Ziemeļjūrā un rietumu ūdeņos situācija ir citāda. Lai gan ir visas iespējas izmantot reģionalizāciju, dalībvalstis, kā arī attiecīgās konsultatīvās padomes atzinīgi vērtē pašreizējo ES un Apvienotās Karalistes tehnisko sadarbību tehnisko pasākumu jomā.

Dalībvalstu kopīgo ieteikumu pamatā var būt gan KZP regulas 11. pants, gan Tehnisko pasākumu regula, un to abu mērķis ir veicināt KZP mērķu sasniegšanu un tādējādi arī vides tiesību aktu īstenošanu un, piemēram, ierobežot zvejniecību ietekmi uz jutīgām jūras dzīvotnēm vai minimalizēt jutīgu sugu piezvejas. Attiecībā uz pēdējo mērķi regulā ir paredzēta iespēja dalībvalstīm nākt klajā ar kopīgiem ieteikumiem īstenot ietekmējuma mazināšanas pasākumus, kas vajadzīgi, lai aizsargātu jutīgas sugas, piemēram, jau ir iesniegts ieteikums aizsargāt cūkdelfīnu Baltijas jūrā.

Turklāt attiecībā uz dažām I pielikumā uzskaitītajām zivju sugām regula paredz īpašu aizsardzību, proti, aizliedz tās zvejot. Lai gan pastāv iespēja sarakstu grozīt un tam pievienot papildu sugas, līdz šim tas nav noticis.

Reaģējot uz šā ziņojuma vajadzībām veikto apspriešanos, konsultatīvās padomes sniedza detalizētu informāciju par šajā pārskata periodā veikto darbu, lai parādītu iesaistīšanos un apņemšanos gan brīvprātīgo pasākumu pieņemšanā, gan reģionalizācijas procesā.

Dažas ieinteresētās personas norādīja, ka reģionalizācija nevirzās pareizajā tempā, savukārt citas uzsvēra regulas sarežģītību.

2.2.1. Baltijas jūra

Par **selektivitāti** runājot, jānorāda, ka reģionālā sadarbība selektīvu zvejas rīku jomā ar mērķi krasi samazināt mencas piezveju Baltijas jūrā un deleģētā akta un ar to saistītā īstenošanas akta drīzā pieņemšana gaidāma, pateicoties ciešajai sadarbībai starp dalībvalstīm un konsultatīvo padomi (*BSAC*).

Jutīgu sugu piezvejas samazināšanas jomā darbs ar mērķi labāk aizsargāt cūkdelfīnu Baltijas jūrā (šajā nolūkā tika iesniegti divi kopīgi ieteikumi) turpinājies, pieņemti arī papildu kontroles pasākumi. Tiek apsvērts arī darbs pie Baltijas jūras austrumdaļā veicamiem pasākumiem, kas ietver reāllaika zvejas aizliegumus. Turklāt dažas dalībvalstis izstrādā pasākumus, kuru mērķis ir minimalizēt ietekmi, ko rada roņu nodarītie nozvejas bojājumi un mijiedarbība ar zvejniekiem, un ir veikušas brīvprātīgus pasākumus, lai ierobežotu zvejniecības ietekmi uz jutīgām sugām. *BSAC* turklāt informējusi, ka tās dalībnieki zvejnieki individuāli piedalās pētniecības projektos.

Attiecībā uz **plašāku devumu vidisko mērķu sasniegšanā un jūras gultnes dzīvotņu stāvokļa uzlabošanā** Baltijas jūras reģiona dalībvalstis īsteno konkrētus valsts mēroga ierobežojumus grunts

zvejai un stacionāro tīklu izmantošanai *Natura 2000* teritorijās. Turklāt dažas dalībvalstis ir sagatavojušas kopīgu ieteikumu aizsargāt jūras dibenu Vācijai piederošajā Baltijas jūras daļā (sagatavošanā ir deleģētais akts, kura pamatā ir kopīgs ieteikums aizsargāt sešas aizsargājamās jūras teritorijas (AJT) Vācijas EEZ ietilpstošajā Baltijas jūras daļā).

Dalībvalstis patlaban izstrādā divus kopīgus ieteikumus, kuros ierosināti saglabāšanas pasākumi, kas veicami aptuveni 25 *Natura 2000* teritorijās vai JSPD teritorijās Ziemeļjūrā un Baltijas jūrā (īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa pasākumi).

2.2.2. Rietumu ūdeņi

Lai veicinātu **selektivitāti**, dalībvalstis ir īstenojušas pasākumus ar mērķi minimalizēt mencas piezveju Ķeltu jūrā, un saistībā ar līdzīgiem rezultātiem Ziemeļjūrā notiek diskusijas par kalmāru zvejā izmantoto zvejas rīku linuma acs izmēra palielināšanu (no 40 mm līdz 80 mm vai 90 mm atkarībā no zvejas apgabala). Ar deleģētajiem aktiem ir ieviesti papildu pasākumi, kuru mērķis ir palielināt sarkanspuru pageles aizsardzību Biskajas līcī (palielinot minimālos saglabāšanas references izmērus un zvejas aizliegumus).

Attiecībā uz nepieciešamību **minimalizēt jutīgu sugu piezvejas Biskajas līcī** Francija un Spānija 2021. gadā pieņēma nacionālus pasākumus, lai aizsargātu parasto delfīnu, uzstādot akustiskas atbaidīšanas ierīces uz noteiktiem traleriem, kas darbojas Biskajas līcī. Lai uzlabotu zināšanas par delfīnu populāciju Biskajas līcī, papildus akustisko atbaidīšanas ierīču izmantošanai uz traleriem Francija arvien vairāk izmanto kuģos uzstādītas kameras un citus monitoringa pasākumus. Francija izstrādā arī vairākus tehniskus pasākumus, kuru mērķis ir novērst delfīnu piezvejošanu ar žaunu tīkliem. Portugāle un Spānija piedalās projektā *Cetambicion*[11], kurā izstrādā tehniskus ietekmējuma mazināšanas pasākumus, piemēram, akustiskas atbaidīšanas ierīces, ko izmanto zvejā ar žaunu tīkliem. Tomēr jāvirzās vēl tālāk, jo reģionālo pasākumu pieņemšana visos apgabalos veicinātu parastā delfīna saglabāšanu.

Vēl dalībvalstis organizē zvejrūpniekiem domātus kursus un mācības, kas ļauj labāk izprast un atpazīt piezveju, kas saistīta ar konkrētām zvejniecībām.

Attiecībā uz gaidāmiem jutīgu sugu aizsardzības projektiem jānorāda, ka vairākas dalībvalstis ir iesaistījušās projektā *CIBBRiNA*[12] un dažādos pētniecības pasākumos, kuru mērķis ir aizsargāt jutīgas sugas zvejniecībās, ko pārvalda reģionālās zvejniecības pārvaldības organizācijas, piemēram, Starptautiskā Atlantijas tunzivju saglabāšanas komisija. Dažas dalībvalstis ziņojušas arī par projektu, kas ietvers dezoksiribonukleīnskābes (DNS) apsekojumus un pasīvo akustisko monitoringu.

Vides aizsardzības veicināšanas jomā dalībvalstis ir paplašinājušas pašreizējās AJT un sadarbojas ar vides iestādēm, lai izstrādātu vairāku *Natura 2000* tīklā ietilpstošu AJT pārvaldības plānus.

2.2.3. Ziemeļjūra

Ziemeļjūras reģiona dalībvalstis ir īstenojušas vairākus **selektivitātes** pasākumus, kas papildina atbrīvojumus no izkraušanas pienākuma. Nesen Komisija nolēma aizliegt zveju Atlantijas paltusa nārsta

[11] https://www.cetambicion-project.eu/?lang=es

[12] Finansē programmas "LIFE" satvarā: https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/project/LIFE22-NAT-NL-LIFE-CIBBRiNA-101114301/coordinated-development-and%E2%80%AFimplementation-of%E2%80%AFbest-practice-in%E2%80%AFbycatch%E2%80%AFreduction%E2%80%AFin-the%E2%80%AFnorth-atlantic-baltic-and-mediterranean-regions.

maksimuma laikā[13]. Turklāt dalībvalstis savās flotēs ir īstenojušas citus pasākumus, kas sniedzas tālāk par pašreizējiem obligātajiem noteikumiem (piemēram, flāmu plātnes izmantošana rāmja traļa kuģos, kas zvejo garneles, papildu kopīgas paraugu ņemšanas programma, lai garneļu zvejniecībā monitorētu to sugu piezveju, kurām noteiktas kvotas).

Ziemeļjūras dalībvalstis ir ziņojušas par vairākiem nacionāliem pasākumiem, kuru mērķis ir samazināt **ietekmi uz jutīgām sugām**, piemēram, par telpiskiem un laiciskiem pasākumiem, kas veicami AJT, vai konkrētu zvejas rīku ierobežošanu. Ziņots arī par pastiprinātu novērotāju klātbūtni, kas dod iespēju paļauties uz pilnīgiem un uzticamiem datiem.

Ziemeļjūras reģiona dalībvalstis piedalās projektā *CIBBRiNA* (tajā piedalās arī Polija, Portugāle un Spānija), kura galvenais mērķis ir samazināt nejauši piezvejotu jutīgu sugu īpatņu mirstību. Šis projekts sākās 2023. gada decembrī un ilgs līdz 2029. gadam.

Vides aizsardzības veicināšanas jomā pieņemti divi deleģētie akti, kas pamatojas uz pieciem kopīgiem ieteikumiem, kuros ierosināti 18 *Natura 2000* teritorijās vai JSPD teritorijās Ziemeļjūrā veicami saglabāšanas pasākumi: Deleģētā regula (ES) 2022/952 un Deleģētā regula (ES) 2023/340.

Pašreizējās dalībvalstu diskusijās galvenā uzmanība pievērsta četriem kopīgajiem ieteikumiem. Vienu iesniegušas Vācija un Nīderlande attiecībā uz Dogera sēkli (to nesen izvērtējusi ZZTEK savā pavasara plenārsēdē PLEN 24-01[14]), otru patlaban gatavo Nīderlande attiecībā uz sešām AJT Nīderlandei piederošajā Ziemeļjūras daļā (*Cleaver Bank, South Dogger Bank, Central Oyster Grounds, Frisian Front MSFD, Brown Ridge* un *Borkum Reef Grounds*), vēl citu gatavo Beļģija attiecībā uz trim pārvaldības apgabaliem Beļģijai piederošajā Ziemeļjūras daļā, un vēl vienu gatavo Dānija attiecībā uz piecām *Natura 2000* teritorijām Ziemeļjūrā un Skagerakā.

2.2.4. Vidusjūra un Melnā jūra

Selektivitātes jomā dalībvalstis, kuras ieinteresētas zvejot Melnajā jūrā, īsteno pasākumus, kas Vidusjūras Vispārējās zivsaimniecības komisijas (*GFCM*) līmenī pieņemti *GFCM* ieteikuma formā un ietver, piemēram, tralēšanas aizliegumus zivju mazuļu aizsardzības nolūkā un monopavediena žaunu tīklu izmantošanu.

Vidusjūrā dalībvalstis ir īstenojušas daudzus dažādus valsts mēroga tehniskos pasākumus komerciālo sugu aizsardzībai, piemēram, telpiskus un laiciskus pasākumus, lai aizsargātu galveno sugu (heka, Norvēģijas omāra) nārsta apgabalus, grunts tralēšanas ierobežojumus, ievērojot *GFCM* ieteikumus vai saskaņā ar *WestMed* daudzgadu plāna[15] pārvaldību, un stingrākus noteikumus par zvejas rīku specifikācijām (dažas dalībvalstis mazo pelaģisko sugu zvejā ievieš lielāku linuma acs izmēru), ierobežojošo stropju un paceļamo aizžņaugstropju aizliegumu un minimālo āmja garumu 3 m.

2022.–2024. gadā dalībvalstis sāka veikt izmēģinājumus, lai izstrādātu selektīvākus un efektīvākus zvejas rīkus, un nākamajā pārskata periodā šie izmēģinājumi dos rezultātus. Šie izmēģinājumi ietver demersālo zvejas rīku un stacionāro tīklu linuma acs izmēru dažādu konfigurāciju testēšanu vai pat pilnīgi jaunu inovatīvu zvejas rīku izmēģināšanu. Ir paredzēta arī pastiprināta novērotāju klātbūtne un attālā elektroniskā monitoringa / videonovērošanas kameru sagādātās informācijas izmantošana.

[13] Deleģētā regula (ES) 2024/1060 par tehniskajiem pasākumiem, kurus piemēro Atlantijas paltusam.

[14] ZZTEK plenārsēde 24-01.

[15] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1022 (2019. gada 20. jūnijs), ar kuru izveido daudzgadu plānu zvejniecībām, kas izmanto bentiskos krājumus Vidusjūras rietumu daļā, un ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 508/2014.

Attiecībā uz **jutīgām sugām** *GFCM* ir pieņēmusi vairākus ieteikumus par vaļveidīgajiem, plātņžaunzivīm, jūras putniem un bruņurupučiem, pilotprojektu plānošanu, ietekmējuma mazināšanas pasākumu pieņemšanu un reģionāla rīcības plāna pieņemšanu, lai Vidusjūrā un Melnajā jūrā monitorētu un mazinātu mijiedarbību starp zvejniecībām un jutīgām sugām[16]. Šā plāna mērķis ir izstrādāt piemērotas monitoringa sistēmas, kā arī izmēģināt ietekmējuma mazināšanas pasākumus attiecībā uz jutīgu sugu nejaušu nozveju un bojājumiem, ko zvejas rīkos esošai nozvejai nodara jūras megafaunas pārstāvji.

Turklāt, lai minimalizētu zvejas ietekmi uz cūkdelfīnu, Melnās jūras reģiona dalībvalstis ir ieviesušas vairākus nacionālus pasākumus, piemēram, monopavediena žaunu tīklu izmantošanu, kuras mērķis ir samazināt vaļveidīgo piezveju akmeņplekstes specializētajā zvejā un kura pakāpeniski ieviesta divu gadu laikā, un izpratnes veicināšanas kampaņas, kas domātas cūkdelfīna aizsardzībai Melnajā jūrā. Tāpat valstu ūdeņos ir izveidotas vairākas AJT, kurās žaunu tīklus akmeņplekstes zvejniecībās varēs izmantot tikai tad, ja tie būs aprīkoti ar akustiskām atbaidīšanas ierīcēm. Tomēr jāatzīmē, ka visi uz šo mērķi vērstie pasākumi būtu jāskata reģionālā kontekstā, jo īpaši notiekošais *GFCM* darbs, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus ar citām piekrastes valstīm.

Lai aizsargātu jutīgas sugas Vidusjūrā, dalībvalstis izstrādā valsts tiesību aktus ar mērķi aizsargāt lielākam riskam pakļautas sugas (piemēram, Baleāru vētrasputnu); pasākumu vidū ir zvejniecības pārvaldības pasākumi un *Natura 2000* teritoriju un *ZEPAS* (īpašai putnu aizsardzībai paredzētas teritorijas) noteikšana, un pašlaik tiek izstrādāti šo teritoriju pārvaldības pasākumi.

Papildus *GFCM* un dalībvalstu pieņemtajiem pasākumiem ieinteresētās personas un dalībvalstis piedalās projektos, kuru uzdevums ir palielināt informētību par piezveju, izplata labas prakses piemērus zvejnieku vidū, izstrādā un tulko labas prakses norādījumus par piezvejas mazināšanu, izmēģina putnu atbaidīšanas ierīces (pūķus un bojas), veic pētījumus par putnu atbaidīšanas auklām, ko izmanto Apvienotās Karalistes kuģos, kuri zvejo heku *Gran Sol* apgabalā[17].

Par ieguldījumu Vidusjūras un Melnās jūras **vides aizsardzībā** runājot, jānorāda, ka vairākas dalībvalstis īsteno grunts tralēšanas un dragu izmantošanas aizliegumu AJT, un, pateicoties *GFCM*, Vidusjūrā un Melnajā jūrā tiek aizsargāti 10 zvejas ierobežojumu apgabali ar jūras dzīvotnēm vairāk nekā 1,75 miljon km^2 platībā. Vidusjūrā ir aizsargātas bentiskās jūras dzīvotnes aptuveni 31 000 km^2 platībā, ko papildina viens liels dziļūdens zvejas ierobežojumu apgabals, kurš aizņem aptuveni 60 % no kopējās Vidusjūras gultnes platības un kurā visos ūdeņos, kas dziļāki par 1000 metriem, aizliegts izmantot velkamās dragas un traļus, lai aizsargātu dziļūdens bentiskās dzīvotnes. Lai aizsargātu dziļūdens bentiskās dzīvotnes, traļus aizliegts izmantot visos ūdeņos, kas dziļāki par 1000 metriem.

Turpinās darbs pie tā, lai noteiktu jaunus zvejas ierobežojumu apgabalus, kā arī, pamatojoties uz *GFCM* pilotprojekta rezultātiem, dziļūdens zvejas ierobežojumu apgabala dziļuma robežu nākotnē mainītu uz 800 m. Vienlaikus tiek pieliktas pūles, lai izveidotu saskaņotus un rezultatīvus AJT tīklus, un *GFCM* ir sākusi iekšēju novērtējumu, lai īstenotu ANO Konvenciju par jūras biodaudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas (*BBNJ*).

[16] Rezolūcija GFCM/46/2023/4.

[17] Projekts *MedBycatch*.

2.3. Citi īstenošanas jautājumi

2.3.1. Īstenošanas noteikumi

Papildus reģionalizētai īstenošanai regula arī piešķir Komisijai dažas īstenošanas pilnvaras, kas ļauj noteikt tādu konkrētu elementu īpašās iezīmes, kas ir relevanti vai nepieciešami[18], lai uzturētu selektivitātes standartus.

Šādi sīki izstrādāti noteikumi patlaban tiek gatavoti, un tie ir svarīgi, lai nodrošinātu vienlīdzīgus apstākļus regulas īstenošanā starp dalībvalstīm un lai nodrošinātu saskaņotu un rezultatīvu kontroli. Tie attiecas uz to ierīču specifikācijām, ko izmanto, lai nepieļautu zivju mazuļu nozvejas, un dažu tādu ierīču specifikācijām, ko izmanto, lai aizkavētu velkamo zvejas rīku nolietošanos.

To mērķis ir atjaunot dažus no iepriekš piemērotajiem nosacījumiem, kas ir būtiski regulas rezultatīvai īstenošanai. Lai varētu izmantot visjaunākos zinātniskos ieteikumus, pēc tehniskām diskusijām ar dalībvalstīm par dažiem no šiem elementiem ir notikusi apspriešanās ar ZZTEK, kas 2024. gada martā sniedza ieteikumu[19].

Notiek apspriešanās ar dalībvalstīm, lai bez kavēšanās iesniegtu īstenošanas regulas projektu Zvejniecības un akvakultūras komitejai.

2.3.2. Specializētā zveja

Vēl viens svarīgs aspekts regulas īstenošanā ir sīkāk definēt konkrētu sugu specializētās zvejas jēdzienu, kas noteikts regulas 6. panta 3. punktā un 27. panta 7. punktā: "*zvejas piepūle, kas vērsta uz noteiktu sugu vai sugu grupu un ko reģionālā līmenī var vēl sīkāk precizēt deleģētajos aktos*".

Tas attiecas uz daudzām, bet ne visām zvejniecībām. Attiecībā uz dažām zvejniecībām standarti ir skaidri, un nav riska, ka īstenošanas prakse, piemēram, šķirotājrežģa vai citas selektivitātes ierīces izmantošana, varētu selektivitātes standartus pazemināt. Attiecībā uz zvejniecībām, kurās nav standartu vai papildu noteikumu, kas reglamentētu mazākā izmēra linuma acu izmantošanu, regulas 27. panta 7. punktā noteikts, ka attiecīgās zvejniecības pārvaldībā tieši ieinteresētās dalībvalstis jebkādus kopīgus ieteikumus pirmo reizi iesniedz ne vēlāk kā 2020. gada 15. augustā[20].

Regulā ir noteikts linuma acs atsauces izmērs, ko uzskata par vispiemērotāko, lai nodrošinātu labākos selektivitātes standartus, un paredzētas divas iespējas no minētā linuma acs pamatizmēra atkāpties: dalībvalstis var vai nu noteikt selektivitātes izmaiņas, kas atbilst (vismaz) tādiem pašiem selektivitātes standartiem kā tie, kuri paredzēti spēkā esošajos tiesību aktos un kurus novērtējusi ZZTEK, vai – attiecībā uz dažām zvejniecībām un ciktāl regulā paredzētie nosacījumi ir izpildīti un nozvejas sastāvs atbilstošs – noteikt konkrētus linuma acs izmērus (parasti selektivitātes ierīces).

Dalībvalstu reģionālās grupas nodarbojas ar šo jautājumu, un Komisija ir vairākkārt apspriedusies ar ZZTEK, lai palīdzētu valstu iestādēm virzīties uz priekšu, un četras dalībvalstu reģionālās grupas kopīgus ieteikumus jau ir iesniegušas. Tomēr līdz šim nav pieņemti pasākumi, kas būtu zinātniski apstiprināti un pieņemti kā tiesību akti.

[18] Regulas 8. panta 5. punkts un 24. panta 1. punkts.

[19] Zivsaimniecības zinātnes, tehnikas un ekonomikas komitejas (ZZTEK) 75. plenārsēdes ziņojums (STECF-PLEN-24-01).

[20] Regulas 27. pants.

Vēl viens aspekts, kas var ietekmēt mērķu vispārējo sasniegšanu, ir saistīts ar to, ka nevienā reģionā nav gandrīz nekādu atļauju piešķiršanas režīmu attiecībā uz konkrētiem linuma acs izmēriem. Tā kā nav atļauju piešķiršanas režīmu, kas reglamentētu linuma acs izmērus, visiem zvejas kuģiem pēc noklusējuma ir atļauts jebkurā laikā izmantot jebkādu linuma acs izmēru.

Šie jautājumi var būtiski ietekmēt saglabāšanu, un tāpēc Komisija mudina dalībvalstis risināt šos jautājumus savās reģionālajās grupās un – attiecībā uz atļauju piešķiršanu – valsts līmenī.

3. INOVĀCIJA UN ZINĀTNISKĀ PĒTNIECĪBA

Pašreizējās problēmas, kas skar jūras ekosistēmas, nevar atrisināt tikai ar tradicionāliem zvejas rīkiem vien. Šajā ziņā būtiska nozīme ir inovācijai, un regula nodrošina stabilu pamatu šo pārmaiņu virzīšanai, jo tā ļauj dalībvalstīm ieviest atkāpes, lai izmēģinātu jaunas tehnoloģijas un pēc tam izstrādātu piemērojamos pasākumus reģionalizācijas satvarā.

Lai sasniegtu rezultātus, izšķiroša ir visu to operatoru iesaiste un līdzdalība, kuri attīsta savu darbību jūras vidē. Ieinteresētās personas, kas piedalījās apspriešanā (gan dalībvalstis, gan konsultatīvās padomes, nevalstiskās organizācijas un citas apvienības), ir uzsvērušas savu apņemšanos piedalīties pētniecībā un inovācijā.

Tādi projekti kā *CIBBRiNA* (kura mērķis ir minimalizēt ietekmi uz jutīgām sugām), *Marine Beacon*[21] (kura mērķis ir izstrādāt un izmēģināt inovatīvus rīkus un paņēmienus, lai labāk monitorētu svarīgas sugas un mazinātu piezvejas risku) un *DecarbonyT*[22] (tajā novērtē optimizētu tralēšanas rīku izmantošanu Vidusjūrā un Melnajā jūrā, lai samazinātu degvielas patēriņu) ir labs piemērs Eiropas mēroga projektiem, kuros apvienotas zinātniskās iestādes, zvejniecības organizācijas un ieinteresētās personas.

Šie projekti parādīs, kā uzlabot pašreizējos zvejas paņēmienus (sākot ar zvejas rīku modifikācijām un beidzot ar telpiskiem un laiciskiem pasākumiem), lai minimalizētu zvejas darbību ietekmi uz vidi. Projektu rezultāti būs redzami nākamajā pārskata periodā.

3.1. ZZTEK darbs

Kopš regulas pieņemšanas ZZTEK, izmantojot īpašu ekspertu darba grupu, katru gadu tiekas, lai apspriestu un novērtētu tehnisko pasākumu īstenošanu un sniegtu ieteikumus par to, kā veidot pastiprinātai īstenošanai vajadzīgo zinātnisko bāzi.

ZZTEK sniegto ieteikumu satvarā turpinājās darbs pie selektivitātes rādītāju izstrādes (sk. 2.1. nodaļu), un vienlaikus tika pētīta neatbilstību starp pašreizējo selektivitāti un optimālo selektivitāti, kas nodrošina iespējami lielāku ilgtspējīgas ieguves apjomu. 2021. gadā[23] ZZTEK novērtēja vecumatkarīgo selektivitāti attiecīgo sugu[24] populācijās un salīdzināja to ar optimālo selektivitāti (t. i., selektivitāti, kas ilgtermiņā nodrošina vislielāko ieguves apjomu). 2022. gadā[25] ZZTEK galveno uzmanību pievērsa

[21] https://marinebeacon.eu/.

[22] https://decarbonyt.eu/.

[23] STECF-21-07.

[24] Sugas, kas uzskaitītas regulas XIV pielikumā.

[25] STECF 22-19.

minēto sugu populācijas garumatkarīgās selektivitātes novērtēšanai, lai to varētu sasaistīt ar faktisko zvejas rīku selektivitāti, kas atkarīga no izmēra, un piedāvāt optimizācijas risinājumus.

ZZTEK tagad strādā pie šiem optimizācijas risinājumiem, jo ir nepieciešams ieskicēt, kādas izmaiņas būtu vajadzīgas (un iespējamas), lai šos lielākos ieguves apjomus sasniegtu. Pieejai, kas jāievēro turpmākajos gados, būtu jānosaka pasākumi, kas vajadzīgi, lai praksē īstenotu bioekonomisko novērtējumu par iespējamām izmaiņām zvejas paņēmienos/modeļos un kādas varētu būt sekas (sociālekonomiskās sekas, proti, nozveju, nozvejas vērtības izmaiņas, un vidiskās sekas).

3.2. *ICES* ieteikumi par inovatīviem zvejas rīkiem

Pēc Komisijas pieprasījuma 2023. gadā *ICES* atjaunināja savu 2020. gada inovatīvo zvejas rīku katalogu[26] un sniedza novērtējumu par inovatīvu zvejas rīku ieviešanas līmeni ES nozarē (katrā jūras baseinā un zvejniecībā). Attiecībā uz tām inovācijām, kas netika īstenotas, tika apzināti galvenie iemesli, kas kavēja to izmantošanu, arī veikta sociālekonomisko kompromisu analīze, un ierosināti veidi, kā atvieglot to īstenošanu. Šajos ieteikumos[27] ir sniegti ļoti būtiski secinājumi, jo īpaši attiecībā uz ieviešanu nozarē. Piemēram, vienā trešdaļā no piedāvātajām inovatīvajām tehnoloģijām zvejas rīks prasa nelielas investīcijas un nodrošina pozitīvu investīciju atdevi, proti, ir ekonomiski dzīvotspējīgs.

Lai novērtētu šķēršļus un iespējas sistemātiski izmantot inovatīvus zvejas rīkus, *ICES* izmantoja "PESTEL" satvaru[28], aplūkojot šādus faktorus.

- **P**olitiskie faktori: zvejnieku atbalsts rīcībpolitikai un priekšstats par tās leģitimitāti, lejupēji noteikumi, vienlīdzīgu konkurences apstākļu trūkums gadījumos, kad zvejas rīki tiek izmantoti brīvprātīgi.
- **E**konomiskie faktori: zvejas rīku iegādes izmaksas, investīcijām vajadzīgā kapitāla pieejamība, darbības izmaksu un ieņēmumu izmaiņas, prioritātes piešķiršana īstermiņa ieguvumiem salīdzinājumā ar ilgtermiņa ieguvumiem, ko sagādātu jaunā rīka izmantošana, dotāciju vai subsīdiju esība, finansiālā noturība.
- **S**ociālie faktori: nevēlēšanās mainīties, tas, vai zvejas rīku ievieš arī citi, ar jauniem zvejas rīkiem saistīto informatīvo pasākumu rezultativitāte, rīcībpolitikas izmaiņu izraisītas motivācijas trūkums, zvejnieku un citu ieinteresēto personu atšķirīgs skatījums uz problēmu (piemēram, uz izmetumiem, grunts traļu ietekmi), iesaistīšanās lēmumu pieņemšanā, zvejnieku un citu ieinteresēto personu (piemēram, politikas veidotāju vai zinātnieku) savstarpējā uzticēšanās.
- **T**ehnoloģiskie faktori: vajadzīgas tehniskās zināšanas; izmantot zvejas rīku ir grūti vai tam nepieciešamas specializētas zināšanas vai apmācība; lai zvejas rīki darbotos rezultatīvi, ir vajadzīgs laiks to uzstādīšanai un pielāgošanai; tas, cik lielā mērā zvejas rīks ir pielāgojams dažādām kuģu konstrukcijām.
- **E**koloģiskie faktori: degvielas patēriņa samazināšana, nevēlamas piezvejas samazināšana, citu jūras sugu (bentosa, jūras zīdītāju, jūras putnu) nevēlamas sagūstīšanas samazināšana, ietekme uz jūras dibenu.
- **L**ikumiskie faktori: zvejas rīki pašlaik nav atļauti (piemēram, tie tiek izmēģināti saskaņā ar atkāpi, reģionāli ierobežojumi), prasība ievērot minimālos zvejas rīku standartus un pienācīga izpildes panākšana.

Lai gan *ICES* ieteikumā atrodamas svarīgas norādes, ir skaidrs, ka faktiskais ieviešanas līmenis nozarē vēl būs jākonstatē. Apspriešanā saņemtajās atbildēs **dalībvalstis un ieinteresētās personas norādīja**

[26] https://www.ices.dk/news-and-events/news-archive/news/Pages/InnovativeFishingGear.aspx.

[27] https://www.ices.dk/news-and-events/news-archive/news/Pages/InnovativeGear.aspx.

[28] Politiskie, ekonomiskie, sociālie, tehnoloģiskie, ekoloģiskie un likumiskie faktori.

uz grūtībām ieviest inovatīvas tehnoloģijas. Piekrītot, ka reģionalizācija ir ļoti svarīga un tai dodama priekšroka salīdzinājumā ar brīvprātīgu pieeju, tās tomēr uzskata, ka pāreja uz jaunu zvejas rīku izmantošanu joprojām ir pārāk ilga un sarežģīta. Izmantojot reģionalizāciju, zvejas rīku pieņemšanai vidēji ir vajadzīgi divi gadi, ieskaitot sarunu procesu ar reģionālajām grupām, kā arī ZZTEK apspriešanās un pieņemšanas procesu.

3.3. Zinātniskos nolūkos veikta zveja

Regulas 25. pantā ir paredzēta iespēja dalībvalstīm atļaut atkāpes no noteikumiem, lai veiktu zveju zinātniskos nolūkos. Minētā panta mērķis ir stimulēt operatorus piedalīties zinātniskajā pētniecībā. Lai gan regulā ir citi panti[29], kurus var izmantot inovatīvu risinājumu ieviešanai, 25. pants tiek izmantots visvairāk.

Pētījumus organizē, veic un pabeidz dalībvalstu zinātniska iestāde. Pēdējo trīs gadu laikā dalībvalstīs ir palielinājusies komerciālo kuģu dalība zinātniskajā pētniecībā, un Komisija 2023. gada 6. jūlijā organizēja tehnisku sanāksmi ar dalībvalstīm, lai palielinātu pārredzamību starp dalībvalstīm un atgādinātu tām par to pienākumu ziņot Komisijai par uzskaitēm.

Lielākajā daļā paziņoto projektu tiek pētītas alternatīvas metodes, kā minimalizēt zivju mazuļu nozveju, un to mērķis ir rast risinājumus, kā mazināt ietekmi uz jutīgām sugām vai negatīvo ietekmi uz vidi.

Lai gan 25. pants darbojas kā pozitīvs virzītājspēks, kas stimulē pētniecību un inovatīvu tehnoloģiju izmēģināšanu, atkāpjoties no regulā noteiktajām tehniskajām prasībām, dalībvalstis un ieinteresētās personas ir atzīmējušas, ka citās KZP regulās šādas iespējas nav, kas dažos gadījumos var ierobežot iespējas un aizkavēt izmaiņu ieviešanu. Tās norādījušas, ka, piemēram, nav iespējams paredzēt ar pētniecību saistītas atkāpes no atļaujas zvejot, paturēt uz kuģa vai izkraut labraku, kas mazāks par minimālo saglabāšanas references izmēru, pat ja tas ir vēlams monitoringa programmu vajadzībām.

Turklāt dalībvalstis, konsultatīvās padomes un ieinteresētās personas ir norādījušas uz apgrūtinošo procesu, kas jāievēro no jauna zvejas rīku paņēmiena vai tehnoloģijas izstrādes brīža līdz tā galīgai pieņemšanai ar tiesību aktiem.

3.4. Izdevumi par inovāciju

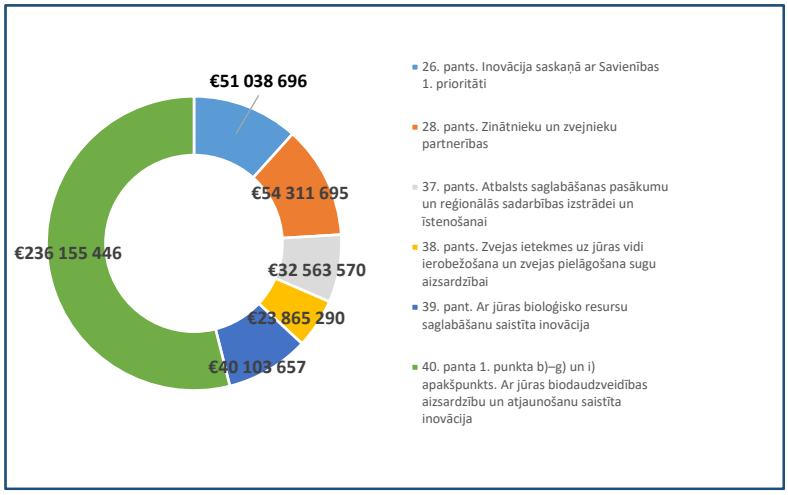
Lai gan 25. pantā rāda, kā regula var stimulēt dalību zinātniskajā pētniecībā, ES līdzekļu izmantošana paver plašākas perspektīvas projektiem, kuros ir iesaistīti komerciālie kuģi, un sniedzas tālāk par atkāpi, kas saistīta ar tehniskajiem pasākumiem. Drīzāk tas ir saistīts ar dažādiem pasākumiem, ko dalībvalstis ievieš kā līdzekli, lai veicinātu KZP mērķu sasniegšanu, un tās lomu vides tiesību aktu īstenošanas atbalstīšanā.

Pētniecības un inovācijas testēšana saskaņā ar regulu pašlaik finansiāli atbalsta Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds (EJZAF), bet iepriekš to atbalstīja Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF). Šie fondi nodrošina dažādas iespējas sniegt finansiālu atbalstu inovācijas veicināšanai zvejniecības sektorā, izmantojot inovācijas projektus, atbalstu partnerībām starp zinātniekiem un zvejniekiem, atbalstot saglabāšanas pasākumu izstrādi un īstenošanu un reģionālo sadarbību, un zvejas ietekmes uz jūras vidi ierobežošanai, kā arī vides tiesību aktu īstenošanas veicināšanai (arī attiecībā uz *Natura 2000* teritorijām).

[29] 20. pants par novatoriskiem zvejas rīkiem, 23. pants par nozveju un izmetumu pilnīgas dokumentēšanas pilotprojektiem.

Šo projektu rezultātā tiks piedāvāti jauni un inovatīvi risinājumi tam, kā minimalizēt zvejas darbības ietekmi uz vidi.

Aplūkojot EJZF 2014.–2020. gada plānošanas periodu, ar zvejniecībām saistītiem inovācijas pasākumiem kopumā atvēlēti 438 038 353 EUR, kas veido 7,87 % no visām EJZF saistībām, un finansējuma sadalījums bija šāds:

Kopumā no EJZF tika finansiāli atbalstīti 5592 projekti, kuros bija iesaistīti gandrīz 2000 kuģu.

Pasākums (pants)	**Darbību skaits**	**Kuģu skaits, kas saņēmuši finansējumu saskaņā ar pantu**	**EJZF saistības (EUR)**
26. pants: inovācija	336	130	51 038 696
28. pants: partnerības	200	128	54 311 695
37. pants: saglabāšanas pasākumi un reģionālā sadarbība	373	1	32 563 570
38. pants: jūras vide, sugu aizsardzība	1774	1545	23 865 290
39. pants: ar saglabāšanu saistīta inovācija	195	66	40 103 657
40. panta 1. punkta b)–g) un i) apakšpunkts: jūras biodaudzveidības aizsardzība un atjaunošana	2714	38	236 155 446
Kopā:	**5592**	-	**438 038 353**

Lai atbalstītu šā ziņojuma sagatavošanu, *FAMENET* ir sagatavojis faktu lapas, kurās parādīti daži inovācijas piemēri, kas tiek izstrādāti un ir tieši saistīti ar regulas mērķiem[30].

[30] Fisheries innovations under the European Maritime and Fisheries Fund 2014-2020 - European Commission (europa.eu).

Jaunās dalībvalstu EJZAF programmas[31], kas pieņemtas 2021.–2027. gada periodam, sniedz plašas iespējas atbalstīt dažāda veida darbības, kuru mērķis ir pētniecība un inovācija, un tās varētu atbalstīt šīs regulas īstenošanu. Tāpēc Komisija mudina dalībvalstis pastiprināt centienus šajā jomā.

Papildus konkrēti zvejniecībai paredzētajiem pasākumiem dalībvalstis ir meklējušas arī citas finansēšanas iespējas. Pētniecības pamatprogramma **"Apvārsnis Eiropa"** (2021–2027) atbalsta pētniecības un inovācijas darbības, kas veicina zvejniecības un akvakultūras ilgtspēju. Tas ietver, piemēram, digitālo pārkārtošanos, kas atbalsta zvejas inspekciju un kontroli un kuras mērķis ir samazināt zvejas rīku ietekmi uz vidi, minimalizēt klimata ietekmi uz zvejniecībām un izprast un samazināt aizsargājamo sugu piezveju.

Iepriekšējā ES pētniecības un inovācijas finansēšanas programma "Apvārsnis 2020" (2014–2020) palīdzēja uzlabot zvejas ilgtspēju. Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" galīgajā izvērtējumā, kas pieņemts 2024. gada 29. janvārī, minēts, ka fonds devums sociālajā ietekmē daudzās jomās bijis būtisks un apliecina tā tālejošo ietekmi un iedarbīgumu. Kā piemēri jāmin zvejas ilgtspēja, ko panākt, uzlabojot zvejas metodes un samazinot izmetumus, un tas savukārt ir veicinājis ilgtspējīgākas zvejas prakses ieviešanu, līdzsvarojot ekonomiskās intereses ar vides saglabāšanu.

Visbeidzot, **ES misija "Līdz 2030. gadam atjaunot mūsu okeāna un ūdeņu stāvokli"**[32] atbalsta pētniecības un inovācijas darbības, piemēram, saistībā ar viediem un vidi mazietekmējošiem zvejas rīkiem, energoefektīvām mazapjoma zvejas flotēm. Misijas 2024. gada darba programma, kas drīzumā tiks pieņemta, turpinās atbalstīt *in situ* demonstrējumu pasākumus, lai saskaņotu zvejniecību darbu un jūras aizsardzību.

4. SECINĀJUMI

Regulas mērķu sasniegšanas procesā dalībvalstis ir uzsvērušas, ka tās pieņem nacionālus pasākumus, nozare ir norādījusi, ka arvien vairāk izmanto brīvprātīgus pasākumus, dažas ieinteresētās personas uzsvērušas vajadzību nezaudēt ieceru vērienīgumu.

Virzība uz regulas mērķu sasniegšanu nav atkarīga (un tai nevajadzētu būt atkarīgai) tikai no sekundāro tiesību aktu pieņemšanas vien. Plašākas un kopīgotas ieinteresēto personu zināšanas, apņemšanās un iesaistīšanās, kā arī brīvprātīgas iniciatīvas joprojām ir būtiskas, un tās papildina kopīgu noteikumu pieņemšanu reģionalizācijas satvarā. Turklāt mainīgā un sarežģītā zvejas darbība prasa dinamisku pieeju, tāpēc ir nepieciešamas pastāvīgas diskusijas un piemērotāko pasākumu apsvēršana.

Inovācija ir būtiska ne tikai regulas mērķu sasniegšanai, bet arī noturīgam un konkurētspējīgam ES zvejniecības sektoram, kas Eiropas patērētājus apgādā ar visaugstākās kvalitātes jūras produktiem.

Lai sasniegtu regulas mērķus, dalībvalstis un ieinteresētās personas **investē jaunu tehnoloģiju izstrādē**. Lai gan jūtamāki rezultāti vēl gaidāmi nākamajā periodā, Komisijai, dalībvalstīm un ieinteresētajām personām būtu jāturpina sadarboties, lai rastu visefektīvākos veidus, kā īstenot un turpināt atbalstīt pētniecību un inovāciju zvejas rīku jomā, kā arī to ieviešanu un faktisko izmantošanu.

[31] EMFAF programmes 2021 - 2027 - European Commission (europa.eu).

[32] Mission Ocean and Waters service portal | Research and Innovation (europa.eu).

I PAPILDINĀJUMS. APSPRIEŠANĀS KOPSAVILKUMS

1. Apspriešanās stratēģija

Apspriešanās mērķis bija saskaņā ar 31. panta 1. punkta prasībām apkopot relevanto ieinteresēto personu viedokli par Regulas (ES) 2019/1241 īstenošanu. Lai nodrošinātu pilnīgu atgriezenisko saiti, apspriešanās ar dalībvalstīm un konsultatīvajām padomēm tika papildināta ar mērķorientētu apspriešanos tiešsaistē.

2. Datu apstrādes metodika un rīki

Izmantotā metodika atšķirās atkarībā no apspriešanā iesaistīto ieinteresēto personu veida.
Par regulas īstenošanu un izpildi atbild dalībvalstis. Tāpēc tām tika nosūtīta īpaši izstrādāta anketa[33].
Ņemot vērā konsultatīvo padomju īpašo lomu reģionalizācijas procesā un kā galvenajām KZP pārstāvības struktūrām, arī tām tika nosūtīta īpaši izstrādāta anketa[34].
Apspriešanās tiešsaistē notika, izmantojot platformu "EUSurvey"[35]. Šajā gadījumā publicitāte tika nodrošināta, izmantojot *MARE* ĢD tīmekļa vietni, informatīvo biļetenu un *MARE* ĢD kontus sociālajos tīklos, piemēram, "X".
Visos trīs gadījumos apspriešana sākās 2023. gada 2. oktobrī un ilga līdz 2023. gada 24. novembrim.
Visos trijos gadījumos tika dota iespēja pievienot paskaidrojošus dokumentus.

3. Rezultāti

Atbildes tika saņemtas no 18 dalībvalstīm, piecām konsultatīvajām padomēm un 10 citām organizācijām (tiešsaistes apspriešanā).
Ņemot vērā ziņojuma mērķi, saņemtās atbildes ir apkopotas un, ciktāl iespējams, to būtība ir iekļauta pašā ziņojumā. Tā kā ne dalībvalstīm, ne konsultatīvajām padomēm nosūtītajās vēstulēs tas nebija konkrēti norādīts, individuālas atbildes netiek parādītas.
Dalībvalstu un konsultatīvo padomju atbildes ir apzīmētas ar īpašu norādi "MS" un "AC". Ja piezīmes ir no mērķorientētās tiešsaistes apspriešanas, pie tām dota norāde "ieinteresētās personas".

[33] 2023. gada 2. oktobrī dalībvalstīm nosūtītā vēstule (ARES (2023)6664125)).

[34] 2023. gada 2. oktobrī konsultatīvajām padomēm nosūtītā vēstule (ARES(2023)6664226)).

[35] https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/consultations/targeted-stakeholder-consultation-technical-measures-regulation-fisheries-2023_en.